

SAKSBEHANDLER
Line Bårdseng
Elin Dalen

VÅR REF.
20/10362-1

DERES REF.

VÅR DATO
21.09.2020

DERES DATO

postmottak@ra.no
www.riksantikvaren.no

Troms og Finnmark fylkeskommune - Romssa ja
Finnmarkku fylkkagjelda
Postboks 701 Fylkeshuset
9800 VADSØ

Offentlig ettersyn av kommuneplanens arealdel 2020-2032 for Hammerfest- Innspill

Riksantikvaren viser til henvendelse fra Troms og Finnmark fylkeskommune datert 15.7.2020 vedrørende offentlig ettersyn av kommuneplan for Hammerfest kommune. Fylkeskommunen ber om innspill til verdensarven Struves meridianbue. Dette etter gjeldende retningslinjer innen kulturminneforvaltningen, jf. Forskrift om fastsetting av myndighet mv. etter kulturminneloven av 15.2.2019 nr. 127 (ansvarsforskriften) og Rundskriv T - 4/92 fra Miljøverndepartementet.

Når det gjelder verdensarv er det bra at fylkeskommunene holder oss orientert om saker som kan få innvirkning på verdensarven. Det er imidlertid fylkeskommunene som har førstelinjeansvar for Norges verdensarvsteder. Riksantikvaren gir likevel innspill når fylkeskommunen ber om det. Riksantikvaren beskriver hverken saken eller verdensarvverdiene inngående i vårt innspill da det er fylkeskommunens ansvar.

Riksantikvarens innspill

I forbindelse med sammenslåing av kommunene Hammerfest og Kvalsund utarbeides en ny arealplan for hele den nye kommunen. Kommunen legger opp til en begrenset revisjon av kommuneplanen, der kun noen konkrete tema og forhold skal vurderes. Hovedformålet er en ny vurdering av arealer i sjø.

Fylkeskommunen uttalte seg til planprogram og varsel om oppstart av revisjon av kommuneplanens arealdel for Hammerfest kommune datert 7.9.2017. Der skrev de:
«Hammerfest kommune er vertskap for Verdensarven Struves meridianbue med Meridianstøtten på Fuglenesodden. I det videre arbeidet ber Finnmark fylkeskommune om at kommunen ivaretar kulturminnet og verdensarven gjennom planverket. For verdensarven handler det ikke kun om punktet der meridianstøtten står, men også landskapet rundt. Det er viktig at kommunen ser på hvordan Hammerfest kan utvikle seg som by uten å forringe dette kulturminnet som er av internasjonal betydning.»

Fylkeskommunen gjentok på planforum 9.5.2019 at siktlinjer fra Meridianstøtten må sikres i planarbeidet.

Kommunens vurderinger av verdensarvverdiene og nye tiltak

Kommunen har i planarbeidet vurdert siktlinjen mot Håja og Seilandstuva. Ved utlegging til offentlig ettersyn har kommunen erkjent at ankringsplassen vest for Fuglenes (VAO 108) ligger innenfor siktlinjen til meridianbuen mot Håja. Denne er allerede i bruk slik kommunen beskriver det, men direktoratet erfarer også at den ligger inne i planen som framtidig område.

Kommunens vurdering er at denne brukes sjelden og at den ikke forringer siktlinjen fra Meridianstøtten i vesentlig grad.

Videre har kommunen planlagt et nytt havneområde i Ersvika (SHA 203) innenfor siktlinjen til meridianbuen mot Seilandstuva. Dette skal benyttes til kortvarige operasjoner ifm. med tunge maritime installasjoner, og har også allerede vært i bruk for service og reparasjoner av Goliat plattformen og Scarabeo 8. Kommunen sier at siktlinjen fra Fuglenes og meridianstøtten brytes på ca. 200 moh. Det er derfor foreslått en høydebegrensning på 150 moh. da kommunen mener det medfører at tiltaket ikke forringer siktlinjen mot Seilandstuva i vesentlig grad. Kommunen har videre lagt inn hensynssone c) bevaring av kulturmiljø på siktlinjene.

Riksantikvarens innspill

Slik Riksantikvaren erfarer ligger også ankringsområde VAO107 i siktlinjen mot Håja, men denne har kommunen ikke kommentert. Videre ligger også akvakultur VA 212 innenfor siktlinjen og flere ankringsområder ligger i landskapsrommet til Struves meridianbue.

Det foreligger ikke en buffersone rundt verdensarven Struves meridianbue enda. Det er krav fra UNESCO om det må utarbeides. Det er dialog mellom kommunen og Riksantikvaren om mulig oppstart av utarbeiding av buffersone for Struves meridianbue i Hammerfest i 2021. Det må likevel tas med i vurderingen av hva som tillates av tiltak i arealplanen for Hammerfest allerede nå.

Kommunen har hatt fokus på verdensarven og de ønsker ikke at den skal forringes. Riksantikvaren vurderer likevel at utredningen ikke er grundig nok og at fylkeskommunens tidligere innspill i saken ikke er fulgt opp godt nok. Fylkeskommunen må derfor be om at det gjennomføres en konsekvensutredning med fokus på konsekvenser for verdensarven Struves meridianbue (KUVA), som går dypere inn i problemstillingene enn den KUèn som er laget. Det betyr å se på kriteriene for innskrivingen på verdensarvlisten (Outstanding Universal Values) og om disse er truet eller vil forringes av planlagte tiltak. Det vil si tiltak som ligger i siktlinjen, men også tiltak som ligger i landskapsrommet til verdensarven Struves meridianbue.

Inntil en grundig utredning foreligger kan fylkeskommunen, etter Riksantikvarens vurdering, ikke konkludere om dette er forenelig med verdensarvverdiene eller ikke. I henhold til Plan og bygningsloven skal konsekvensene for verdensarven være på plass før fylkeskommunen kan ta stilling til saken. Da dette ikke foreligger må fylkeskommunen vurdere om det er behov for å reise innsigelse. Alternativet er at fylkeskommunen gir kommunen beskjed om dette slik at kommunen kan gjennomføre en utredning før fylkeskommunen kommer med en endelig uttalelse.

Vennlig hilsen

Leidulf Mydland (e.f.)
seksjonssjef

Line Bårdseng
seniorrådgiver

Brevet er elektronisk godkjent uten underskrift